

ОБЛІК В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Скиба Ганна Іванівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування

ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Цімошинська Оксана Валентинівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування

ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Цифрові трансформації призвели до змін у всіх сферах соціально-економічного життя людства, що також вплинуло на економічну діяльність компаній, зокрема на їх бухгалтерську практику. Вони призвели до значної переорієнтації розвитку бізнесу, як на мікрорівні, так і на регіональному та глобальному рівнях. Процеси цифровізації в цілому змінюють існуючу парадигму взаємодії між учасниками, створюючи новий тип відносин між ними. Віртуалізація бізнес-процесів потребує змін в організаційно-методичному забезпеченні бухгалтерського обліку. Цифровізація також призводить до змін у підготовці спеціалістів, необхідних у сучасних умовах. Тому наслідки цифровізації мають не лише економічний характер, а й мають яскраво виражену соціальну та суспільну спрямованість, оскільки значною мірою визначають попит на робочу силу. Перед фахівцями різних галузей постають нові завдання щодо створення нових робочих місць, перегляду наявних функціональних обов'язків та їх реорганізації відповідно до існуючих вимог.[1, с. 168].

Цифрова економіка породжує специфічні проблеми в бізнес-практиці, які спочатку потребують вирішення на теоретичному рівні. Більшість наукових досліджень на цю тему є фрагментарними і спрямовані на теоретико-методологічну основу нової цифрової парадигми. Серед вчених, які досліджували дану тему, слід виділити такі праці, зокрема А.П. Голобородька, Н.А. Канцедала, С.В. Коляденка, Н.М. Крауса, А.І. Мазіної, І.М. Назаренка, В.С. Олійника, В.Я. Шевченка, Плаксієнко, М.С. Попович, Н.В. Рогова, Л.Ф. Соколенко, Н.Л. Шишкова та ін.

Відповідно до розвитку цифрових трансформацій в Україні заважає низка перешкод:

– інституційні – пов'язані з державним впливом, а саме формування відповідної правової бази та механізмів регулювання процесів цифрової трансформації, розробка стратегій розвитку країн, регіонів та галузей,

релевантних глобальним тенденціям, що впливають на соціально-економічний рівень;

– інфраструктурні – пов'язані з формуванням цифрової інфраструктури, у тому числі відсутність рівних умов доступу населення до цифрових технологій, т. зв. «цифровий розрив», недостатнє покриття території країни цифровою інфраструктурою; повна відсутність певних типів цифрової інфраструктури, поширених у розвинених країнах;

– екосистемні – ті, що пов'язані з інноваційними аспектами, зокрема, відсутністю належних умов для формування сприятливого інвестиційного клімату в країні, недосконалим ринком інвестиційного капіталу, невідповідністю поточного рівня освіти, в якому формуються необхідні професійні компетенції. не сформовано, що є сучасним заходом, що вимагає підприємницької діяльності відповідно до світових тенденцій, бракує кваліфікованих кадрів, необхідних для забезпечення процесів цифрової трансформації в країні.

Серед актуальних питань практики та теорії бухгалтерського обліку виділяють: використання технології безконтактної ідентифікації активів у бухгалтерському обліку, блокчейн, електронний формат звітності, відображення криптоактивів у фінансовій звітності та їх облік.

Вчені виділяють ряд факторів, які визначили сучасний стан бухгалтерського обліку в цифровій економіці: зростання темпів розвитку електронного документообігу; виділення інформації як окремого фактора, що впливає на вартість компанії; поява нових об'єктів обліку; збільшення частки нефінансової інформації в системі бухгалтерського обліку компаній; зміна фінансової спрямованості цільових пріоритетів на нефінансову; зміна техніко-технологічних підходів до збору, накопичення, узагальнення та обробки облікової інформації; створення глобального середовища обміну інформацією з більш суворими вимогами до інформаційної безпеки; зміни підходів і методів обліку в обліковій практиці [2, с. 85].

У цьому випадку виникає дилема, оскільки вітчизняна бухгалтерська практика передбачає чітку регламентацію формування облікової інформації та звітності, тоді як міжнародні стандарти враховують професійне судження бухгалтера, яке має ґрунтуватися на розроблених та затверджених рекомендаціях, інструкціях, тощо Проте ситуації, які часто виникають у процесі управління, мають все більшу частку новизни та відрізняються від попередніх ситуацій, що зумовлено змінами в соціально-економічному житті людства загалом. Це сприяє виробленню нових знань, необхідних для формування компетенцій і навичок спеціалістів різних галузей, у тому числі бухгалтерського обліку.

У рамках спілкування та взаємодії бухгалтер повинен вміти використовувати сучасні технології, нові платформи та сервіси в процесі взаємодії з внутрішніми та зовнішніми користувачами інформації,

дотримуючись при цьому правил етикету та поведінки, що діють у цьому форматі взаємодії.

Важливим умінням є створення, модифікація та вдосконалення цифрового контенту, що також вимагає знання нормативних аспектів авторського права та рекомендацій щодо перегляду. Вміння використовувати імітаційні моделі та адаптувати облікові програми до існуючих вимог.

Особливої уваги заслуговує аспект безпеки, оскільки перед бухгалтером у діяльності компанії стоїть завдання збереження та захисту цифрової інформації, яка в результаті використання цифрових технологій може стати доступною для шахраїв, конкурентів тощо.

Цифровізація тягне за собою появу різноманітних технічних проблем, які бухгалтер повинен вирішувати в рамках своєї професійної діяльності. Тому креативний підхід до адаптації цифрових технологій до власних потреб для вирішення бухгалтерських завдань є великою майстерністю [3, с. 153–154].

Креативність у бухгалтерському обліку як «інтелектуалізація інформаційних систем бухгалтерського обліку» є досить точною позицією, яка, на нашу думку, заслуговує на те, щоб стати частиною нової парадигми цифрового обліку [4, с. 13].

Цифровізація сприяла зміні функціонального впливу на інформацію, оскільки: паперові носії інформації стрімко втрачають свою функціональність, а електронна форма стає основною формою подання інформації; змінилася якість і кількість інформації – експоненціальне зростання обсягів інформації сприяє ускладненню процесів їх обробки, а також орієнтації в цілому в інформаційному середовищі; значна кількість інформації не є достовірною та актуальною, що потребує додаткового аналізу та перевірки; зросла загроза витоку інформації, що потребує додаткового захисту та використання технологій роботи з нею, що забезпечують її збереження та недоторканність; Поява нових об'єктів обліку потребує формування нової методологічної основи їх оцінки та обліку, необхідної для формування та представлення інформації про них зацікавленим особам.

Отже, новий технологічний устрій сприяє змінам у всіх сферах суспільно-економічного життя, які торкаються і бухгалтерського обліку. Нові завдання в управлінні суб'єктами господарювання сприяють формуванню специфічних вимог, які потребують відповідного обліково-аналітичного забезпечення. Трансформація існуючих теоретичних і практичних основ бухгалтерського обліку. Перспективами подальших досліджень є розробка наукового підходу до формування цифрової моделі бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Соколенко Л.Ф. Розвиток процесів цифровізації як передумова трансформації організаційно-методологічних засад бухгалтерського обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 4 (90). С. 167–175.
2. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Вип. 1-2. С. 83–96.
3. Мазіна О.І., Олійник В.С. Цифровізація як найважливіший інструмент розвитку системи обліку та звітності. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15916561676404.pdf>.
4. Шишкова Н.Л. Перспективи іт-модернізації бухгалтерського обліку: актуалізація теорії і практики. *Економічний вісник*. 2019. № 3. С. 146–159. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2019/3/EV20193_146-159.pdf